

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

นับตั้งแต่อินเทอร์เน็ตได้เกิดขึ้นมา และแพร่หลายในปัจจุบัน โลกในวันนี้เปลี่ยนไป ข้อมูล ข่าวสาร สามารถแพร่กระจายไปยังแหล่งต่าง ๆ ของโลกได้อย่างไม่จำกัดเวลาและระยะทาง ผู้คนในโลกอันกว้างใหญ่นี้สามารถที่ติดต่อสื่อสาร และส่งข่าวสารข้อมูลถึงกันได้ด้วยปลายนิ้ว การดำเนินชีวิตผู้คนก็เปลี่ยนไป สามารถนั่งเรียนหนังสืออยู่ที่บ้าน สั่งซื้อสินค้าและบริการผ่านอินเทอร์เน็ตได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว (ดวงพร เกียรติคำ และวงศ์ประชา จันทรสมวงศ์. 2546 : 30)

ในยุคแห่งสารสนเทศนี้ ข้อมูลข่าวสารถือเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งต่อการดำเนินกิจการต่าง ๆ ผู้ที่มีโอกาสเข้าถึงข้อมูลได้เร็วกว่าก็จะได้เปรียบผู้อื่น อินเทอร์เน็ต (Internet : Internation network) เป็นแหล่งรวบรวมข้อมูลสารสนเทศจากทั่วโลกเข้าไว้ด้วยกันจึงเป็นเสมือนชุมทรัพย์ข้อมูลข่าวสารที่คนส่วนใหญ่ทั่วโลกเริ่มหันมาสนใจในปัจจุบัน อินเทอร์เน็ตเป็นทั้งเครือข่ายคอมพิวเตอร์และเครือข่ายของเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ประกอบด้วย เครือข่ายย่อยที่เชื่อมเข้าหากันภายใต้หลักเกณฑ์ที่เป็นมาตรฐานเดียวกันจนเป็นเครือข่ายขนาดใหญ่ โดยใช้มาตรฐานการเชื่อมต่อเดียวกันทั้งหมด เรียกว่า “ทีซีพี/ไอพี” (TCP/IP)

การที่อินเทอร์เน็ตเป็นแหล่งข้อมูลขนาดมหึมาทำให้ความต้องการในการใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ตเป็นแหล่งข้อมูลในการสืบค้นความรู้ จึงเป็นแนวคิดใหม่ทางการศึกษาในการใช้ อินเทอร์เน็ตเป็นแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน ทำให้เกิดการนำอินเทอร์เน็ตมาใช้งานต่าง ๆ เช่น การจัดการระบบห้องสมุด การบริหารงานของฝ่ายธุรการ การค้นคว้าข้อมูล การเรียนการสอนทางไกล โดยใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ต ซึ่งจะก่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดลดความซ้ำซ้อน เพิ่มประสิทธิภาพในการค้นหาและแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกันด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัยและเป็นมาตรฐาน ตลอดจนเพิ่มศักยภาพของการให้บริการ ข้อมูลที่สะดวกรวดเร็ว ตรงตามต้องการของผู้ใช้ (อนุชิต ธีระเรืองไชยศรี. 2538 : 18)

เว็บไซต์นับว่าเป็นสรรพลิ่งทั้งความรู้ความบันเทิง และการติดต่อสื่อสารของคนทุกมุมโลกในพริบตาเมื่อเราเข้าไปยังเว็บไซต์เราจะเห็นหน้าเว็บที่ประกอบไปด้วยข้อความกราฟิกในรูปแบบและสีสันมากมายซึ่งหน้าเว็บไซต์บางแห่งอาจดูแล้วน่าสนใจและทำให้ผู้เข้ามาเยี่ยมชมเป็นจำนวนมาก แต่ในทางกลับกันบางเว็บไซต์ก็ดูแล้วอาจขาดความน่าสนใจ จึงทำให้ผู้ใช้ไม่กลับมาเยี่ยมชม

ชมอีก ดังนั้น การที่จะออกแบบเว็บไซต์ให้มีความน่าสนใจและจูงใจผู้ใช้นั้นไม่ใช่เรื่องที่ไม่ง่ายนัก (กิดานันท์ มลิทอง. 2542 : 19)

ในปัจจุบันเว็บไซต์มีการพัฒนาขึ้นอย่างหลากหลายและมีจำนวนมากมาย เนื่องจากปัจจัยหลาย ๆ อย่างที่ทำให้กระบวนการผลิตไม่ยุ่งยากนัก เช่น มีโปรแกรมที่ใช้สำหรับการออกแบบเว็บไซต์ที่ให้งานได้ง่ายขึ้น เครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ก็มีราคาไม่สูงนัก โดยในการพัฒนาเว็บไซต์นั้นเป็นส่วนประกอบที่สำคัญที่จะทำให้ผู้ใช้ส่วนใหญ่ตัดสินใจที่จะเข้าไปเยี่ยมชมหรือออกไปจากเว็บไซต์ การพัฒนาเว็บไซต์นั้น หน้าโฮมเพจซึ่งจัดเป็นหน้าที่สำคัญที่สุดของเว็บไซต์ ทั้งนี้เพราะจะเป็นหน้าที่รวมเอาความน่าสนใจหรือการเชื่อมโยงไปยังหน้าต่าง ๆ เอาไว้ทั้งหมด (ธวัชชัย ศรีสุเทพ. 2544 : 148)

การออกแบบเว็บไซต์นั้นไม่ได้หมายถึงหน้าตาของเว็บไซต์เพียงอย่างเดียว แต่เกี่ยวข้องกับตั้งแต่การเริ่มต้นกำหนดเป้าหมายของเว็บไซต์ ระบุกลุ่มผู้ใช้ การจัดระบบข้อมูล การสร้างระบบเนวิเกชัน การออกแบบหน้าเว็บ รวมไปถึงการใช้กราฟิก การเลือกใช้สี และการจัดรูปแบบของตัวอักษรนอกจากนั้นยังต้องคำนึงถึงสื่อกลางในการแสดงผลเว็บไซต์ด้วยสิ่งเหล่านี้ ได้แก่ ชนิดและรุ่นของบราวเซอร์ ขนาดของหน้าจอคอมพิวเตอร์ ความละเอียดของสีในระบบ ดังนั้นทุกสิ่งทุกอย่างในเว็บที่ผู้ใช้มองเห็นและมองไม่เห็นล้วนเป็นผลมาจากกระบวนการออกแบบเว็บไซต์ทั้งสิ้น (ธวัชชัย ศรีสุเทพ. 2544 : 11,14)

ยีน กูว์รเวอร์ธ (2540 : 66-70) ได้กล่าวถึงการออกแบบเว็บไซต์ว่า การออกแบบที่ดีจำเป็นต้องเข้าใจทั้งทางด้านเทคนิค วิธีการเกี่ยวกับการออกแบบ จนถึงรูปแบบขององค์ประกอบของภาพสิ่งต่าง ๆ ที่ประกอบอยู่ การออกแบบเว็บเพจที่ดีย่อมหมายถึง การนำเสนองานได้น่าสนใจ การออกแบบจึงนำมาซึ่งความน่าเชื่อถือย่อมชักนำให้เกิดความรู้สึกอยากอ่านไม่เบื่อหน่ายง่าย การออกแบบจึงจัดเป็นศิลปะสาขาหนึ่ง มีหลักต่าง ๆ คล้ายงานศิลปะทั่วไป แต่การนำไปใช้กับงานอะไรนั้นจะต้องนำไปใช้ให้เหมาะสมกับงานนั้น

ดังนั้นเห็นได้ว่าการจัดทำเว็บไซต์นั้น นอกจากการเสนอเนื้อหาความรู้ให้แก่ผู้ชมแล้ว ศิลปะการจัดรูปแบบของเว็บไซต์ให้น่าสนใจ สามารถสร้างความประทับใจแก่ผู้เข้าชมเว็บได้เป็นอย่างดี ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญและความจำเป็นที่ต้องดำเนินการให้มีแนวทางการออกแบบเว็บไซต์ที่มีความน่าสนใจและดึงดูดใจผู้เข้าชมหรือเข้ามาใช้งาน หรือมีวิธีใดที่ช่วยให้เว็บไซต์ที่สร้างขึ้นส่งเสริมให้ผู้เข้าชมหรือเข้ามาใช้งาน สามารถบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการนำเสนอข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษา ดังนั้น สถานศึกษาที่เป็นเจ้าของเว็บไซต์ควรวางแผนใช้กลยุทธ์หรือวิธีการต่าง ๆ ที่จะปรับเปลี่ยนเว็บไซต์ให้เหมาะสมและทันต่อเหตุการณ์อยู่เสมอ เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการข้อมูลข่าวสารและการประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษา

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนาเว็บไซต์สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2

ความสำคัญของการวิจัย

ในการจัดทำเว็บไซต์นั้นนอกจากการเสนอเนื้อหาความรู้ให้แก่ผู้ชมแล้ว ศิลปะการจัดรูปแบบของเว็บไซต์ที่น่าสนใจ จะสามารถสร้างความประทับใจให้แก่ผู้เข้าชมเว็บไซต์เป็นอย่างดี ทั้งนี้เพราะนอกจากผู้ชมจะได้รับสาระความรู้ที่เป็นประโยชน์แล้ว ยังได้รับความเพลิดเพลินด้วย ซึ่งสิ่งสำคัญที่ผู้จัดทำเว็บไซต์จะต้องคำนึง คือ เรื่องของการออกแบบ เพราะถ้ามีการออกแบบเว็บไซต์ไม่ดี ขาดการคำนึงถึงหลักการออกแบบแล้ว เว็บไซต์นั้นจะมีผู้สนใจกลับมาเยี่ยมชมน้อยลง

สถานศึกษาเป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีการออกแบบเว็บไซต์ของตนเอง โดยมีปัจจัยแวดล้อมต่าง ๆ เช่น นโยบายของทางสถานศึกษา หรือความชอบและความถนัดส่วนตัวของผู้ออกแบบ ดังนั้น เว็บไซต์ของสถานศึกษาที่มีอยู่บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตจึงมีลักษณะหลากหลายและมีจำนวนมาก กิดานันท์ มลิทอง (2542 : 23) ให้ข้อเสนอแนะว่าหลักการพื้นฐานในการออกแบบเว็บไซต์ โดยทั่วไปนั้นข้อความและรูปภาพกราฟิกไม่ควรมีมากจนเกินไป ควรจะออกแบบหน้าเว็บไซต์เพื่อให้มีการนำเสนอได้อย่างน่าสนใจทั้งในเรื่องของสี ตัวพิมพ์ ภาพกราฟิก การจัดหน้า ความคมชัดเมื่อนำเสนอบนจอภาพ เป็นต้น เพราะถ้าหากมีการใช้หลักการออกแบบที่ดีเข้ามาช่วยในการพัฒนาเว็บไซต์แล้ว การที่จะออกแบบพัฒนาเว็บไซต์ก็จะเป็นที่น่าสนใจและสามารถดึงดูดผู้ชมให้กลับมาเยี่ยมชมใหม่ได้

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนที่ทำหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับเว็บไซต์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2 จำนวน 429 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนที่ทำหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับเว็บไซต์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2 จำนวน 413 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนาเว็บไซต์ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาเว็บไซต์ ผู้วิจัยได้ศึกษาและนำแนวคิดของ ไวลีย์ (Wiley. 1998 : 24) ; ไคลด์ (Clyde. 2000 : 98) ; ฮูจตัน (Houghton. 2000 : 269-280) ; การ์ลอค และ เพียนเทค (Garlock and Piontek. 1996 : 3-5) ; โกลด์คิง, คาร์เตอร์ และ โคอีนา (Golding, Carter and Koina. 2000 : 51) แล้วนำมาสังเคราะห์ สรุปเป็นกรอบแนวทางการพัฒนาเว็บไซต์ 5 ขั้นตอน ได้แก่

1. ขั้นการวางแผน
2. ขั้นการวิเคราะห์ความต้องการ
3. ขั้นการเตรียมเนื้อหา
4. ขั้นการออกแบบ
5. ขั้นการพัฒนาเว็บไซต์ในอนาคต

นิยามศัพท์เฉพาะ

แนวทางการพัฒนาเว็บไซต์ หมายถึง ขั้นตอน กระบวนการ วิธีดำเนินงาน ที่สถานศึกษา จะต้องทำเกี่ยวกับการวางแผน การวิเคราะห์ความต้องการของผู้ใช้ การเตรียมเนื้อหา การออกแบบ การพัฒนาเว็บไซต์ในอนาคตให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีกว่าเดิม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ขั้นการวางแผน หมายถึง การกำหนดขั้นตอนหรือวิธีดำเนินงานไว้ล่วงหน้าเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย โดยมีการกำหนดวัตถุประสงค์ วิธีการดำเนินงาน ระยะเวลา ตลอดจนการมอบหมายงาน

ขั้นการวิเคราะห์ความต้องการของผู้ใช้ หมายถึง การศึกษาความต้องการต่าง ๆ ของผู้ใช้เว็บไซต์ โดยการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งได้มาจากการสัมภาษณ์และแบบสอบถามและนำมาวิเคราะห์ข้อมูล สรุปเป็นความต้องการ

ขั้นการเตรียมเนื้อหา หมายถึง การรวบรวมข้อมูลเนื้อหาสาระที่เกี่ยวกับประวัติของสถานศึกษา ข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษา ผลงานต่าง ๆ ของสถานศึกษา รวมถึงการตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของเนื้อหาที่นำเสนอบนเว็บไซต์

ขั้นการออกแบบ หมายถึง การออกแบบหน้าจอแสดงผลของเว็บไซต์ เพื่อใช้สำหรับการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารและสารสนเทศของสถานศึกษา

ขั้นการพัฒนาเว็บไซต์ในอนาคต หมายถึง การออกแบบและปรับปรุงเว็บไซต์ของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับการใช้ประโยชน์ไว้ล่วงหน้าโดยผู้บริหารสถานศึกษาหรือครูที่รับผิดชอบเกี่ยวกับเว็บไซต์นำผลที่ได้รับจากการประเมินมาแก้ไขจุดบกพร่องที่เกิดขึ้น และนำเทคนิคหรือวิธีการต่าง ๆ มาช่วยในการพัฒนาเว็บไซต์ให้เกิดประสิทธิภาพ

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการสถานศึกษา อาจารย์ใหญ่ ครูใหญ่ รวมทั้งผู้รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา ผู้รักษาการในตำแหน่งอาจารย์ใหญ่ ผู้รักษาการในตำแหน่งครูใหญ่ที่ทำหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับเว็บไซต์ในสถานศึกษา

ครูผู้สอน หมายถึง ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่สอนภายในสถานศึกษาและทำหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับเว็บไซต์ในสถานศึกษา

สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง โรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานจัดการเรียนการสอนในระดับก่อนประถมศึกษา และหรือประถมศึกษา และหรือมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษางานวิจัยไปใช้ในการปรับปรุงการดำเนินงานการพัฒนาเว็บไซต์ในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ
2. ได้รูปแบบการนำเสนอองค์ประกอบของเนื้อหาที่เหมาะสมในเว็บไซต์
3. ได้ความรู้ถึงแนวทางในการพัฒนาเว็บไซต์ ย่อมเป็นปัจจัยให้เกิดการเตรียมพร้อมหรือทบทวนทิศทาง และนโยบายในการปรับปรุง ให้ดำเนินต่อไปได้อย่างเหมาะสม